

20.10.2025

Opetushallitukselle

Asia: Lausuntopyyntö varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden luonnoksesta

Viite: Lausuntopyyntönne 30.9.2025 diaarinro OPH-5947-2025

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ kiittää mahdollisuudesta lausua varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden luonnoksesta.

Palautetta ja muutosehdotuksia perusteluonnoksen lukuun 1

Lukuun 1 laaditut päivitykset ja tarkennukset ovat tarpeellisia ja pääsääntöisesti selkeitä. Paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien laadinnan veloitteen päätyttyä pidämme välttämättömänä, että valtakunnallisissa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa vahvistuu päivityksen myötä paitsi tarkkuus ja ohjaavuus, myös lapsen lakisääteisen varhaiskasvatussuunnitelman merkitys pedagogisena asiakirjana.

Pidämme hyvänä, että heti 1 luvun alkupuolella on vahvistettu varhaiskasvatuksen pedagogista painotusta muun muassa sivun 4 tekstissä: "Varhaiskasvatus on tavoitteellista ja sitä suunnitellaan paikallisesti varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet määrää varhaiskasvatuksen järjestämisestä sekä pedagogisista tavoitteista varhaiskasvatuksen pedagogisessa toiminnassa sekä lapsen varhaiskasvatussuunnitelman sisällöistä."

Luku 1.1 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

s 4: "Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on varhaiskasvatuksen järjestäjiä mukaan lukien varhaiskasvatuksen henkilöstöä oikeudellisesti velvoittava määräys". Esitämme em. lausetta selkeytettäväksi muotoon: "Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on varhaiskasvatuksen järjestäjiä sekä henkilöstöä oikeudellisesti velvoittava määräys."

Katsomme, että em. lisäys henkilöstöstä on tarpeellinen. Lähtökohdan tulee olla, että määräystä perusteista noudattaa niin varhaiskasvatuksen järjestäjä kuin henkilöstö, ja kaikkien osapuolien tulee perehtyä asiakirjaan. Järjestäjän pitää varmistaa, että päiväkodin pedagogisesta johtamisesta vastaavat päiväkodin johtajat sekä lapsiryhmän pedagogisesta toiminnasta kokonaisvastuun kantavat opettajat osallistuvat

20.10.2025

uudistettujen perusteiden pohjalta tehtävän paikallisen suunnittelun käyttöönottoa tukeviin koulutuksiin ja niin heillä kuin muulla henkilöstöllä on mahdollisuus perehtyä uudistettuihin perusteisiin. Tämä tulee varmistaa myös perusteissa lisäämällä sitä koskeva kohta lukuun 1.4.

Luku 1.2 Varhaiskasvatuksen paikallinen suunnittelu

s. 5: Perusteasiakirjasta on tärkeä ilmetä selkeästi, että edelleen on mahdollista laatia paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma paikallista varhaiskasvatuksen järjestämistä, sen suunnittelua, arviointia ja toteuttamista tukemaan ja selkeyttämään. Tehty lakimuutos ei edellytetä paikallisesta suunnitelmasta luopumista, jos se halutaan edelleen säilyttää ja laatia. Perusteiden on tärkeä ohjata paikallisessa suunnittelussa arvioimaan, miten parhaiten turvataan yhtenäinen varhaiskasvatuksen laatu ja esimerkiksi jatkumo esiopetukseen ja paikallisen esiopetuksen opetussuunnitelman kanssa. Jos varhaiskasvatuksen järjestäjän paikallisesti päättämät, määrittämät ja kuvaamat asiat yhtenäisen asiakirjakokonaisuuden sijaan hajoavat eri asiakirjoihin, suunnitelmiin jne. on vaarana, että varhaiskasvatuksen käytännöt kuntien välillä, kuntien sisällä sekä toimipaikkakohtaisesti erilaistuvat. Voidaan myös arvioida, että päiväkodin johtajan pedagogisen ja pedagogiikan johtamisen vaatimukset lisääntyvät entisestään. Samoin voi hankaloitua opettajien ja erityisopettajien sekä muun henkilöstön tehtävissään tarvitseman tiedon saanti paikallisista käytännöistä ja linjauksista.

Oleellinen on myös perusteissa sivun 5 kirjaus: "Paikallinen suunnittelu voi tarkoittaa valtakunnallisia perusteita, mutta se ei voi sulkea pois mitään lain, asetuksen tai varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden edellyttämää tavoitetta tai sisältöä."

Luku 1.3 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa todetaan, että "Varhaiskasvatustuki korostaa pedagogiikan merkitystä ja samalla varhaiskasvatuksen opettajien ja erityisopettajien pedagogista vastuuta. Kokonaisvastuu lapsiryhmien toiminnan suunnittelusta, toiminnan suunnitelmallisuuden ja tavoitteellisuuden toteutumisesta sekä toiminnan arvioinnista ja kehittämisestä on varhaiskasvatuksen opettajilla." Opettaja suunnittelee, arvioi ja kehittää lapsiryhmän toimintaa valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden sekä lasten varhaiskasvatussuunnitelmien perusteella.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on pedagoginen asiakirja. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan on kirjattava tavoitteet lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevalla tavalla sekä toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi. Lisäksi suunnitelmaan on kirjattava lapsen 15 b §:ssä tarkoitettua tuen tarvetta, tukitoimenpiteet ja niiden toteuttaminen sekä tuen vaikuttavuuden arviointi. Tämän lisäksi varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisesta ja tarkoituksen-

20.10.2025

mukaisuutta on myös arvioitava. Jo säädettäessä vuoden 2015 varhaiskasvatuslakia (HE 341/2014 vp) todettiin, että lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisessa korostuu pedagoginen osaaminen ja se osaaminen on nimenomaan varhaiskasvatuksen opettajan koulutuksen suorittaneella.

Varhaiskasvatuslaissa säädetään, että päiväkodeissa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisesta ja arvioinnista vastaa varhaiskasvatuksen opettajaksi kelpoinen henkilö. Opettaja ei voi vastata sellaisesta suunnitelmasta, jota hän ei tosiasiassa ole ollut laatimassa eikä ole käynyt keskustelua huoltajien kanssa. Muut henkilöstön jäsenet eivät myöskään voi opettajan puolesta asettaa pedagogisia tavoitteita lapsen varhaiskasvatuksen ja esimerkiksi tuen toteuttamiseksi.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on ottanut seuraavan kannan: "Opettajan kelpoisuus on määriteltä laissa, eikä sitä ole mahdollista saada työ- tai virkasuhteen myötä. Henkilö, jolla ei ole lain 26 §:n edellyttämää kelpoisuutta varhaiskasvatuksen opettajaksi, ei siis voisi vastata varhaiskasvatussuunnitelmien laadinnasta." (ESAVI/18179/2024, kirjevastaus 22.11.2024.) Lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto on todennut, että "Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan vastuu laadinnasta pitää sisällään varhaiskasvatussuunnitelmien kirjaamisen ja keskustelut." (ESAVI/18179/2024, kirjevastaus 22.11.2024).

Tästä syystä varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa tulee selkeämmin määrätä, että opettajan vastuu laadinnasta pitää sisällään varhaiskasvatussuunnitelmien kirjaamisen ja keskustelut. OAJ esittää, että kirjaus (s. 7) muutetaan seuraavaan muotoon:

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaprosessiin sisältyy eri vaiheita. Prosessiin osallistuvat lapsen opetuksesta, kasvatuksesta ja hoidosta vastaavat henkilöt yhdessä huoltajan ja lapsen kanssa. Päiväkodeissa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisesta ja arvioinnista vastaa varhaiskasvatuksen opettajaksi kelpoinen henkilö.

Varhaiskasvatuksen opettajaksi kelpoinen henkilö käy keskustelun lapsen huoltajan kanssa ja kirjaa tavoitteet lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi. Varhaiskasvatuksen sosionomin osaamista voidaan hyödyntää erityisesti lasten ja perheiden palvelujärjestelmän tuntemuksen osalta. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu lapsen tuen tarpeen, tukitoimenpiteiden tai niiden toteuttamisen arviointiin tarpeen mukaan.

Palautetta ja muutosehdotuksia perusteluonnoksen luvuista 2–7

Luku 2 Varhaiskasvatuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

s. 12 Perusteisiin on päivityksessä lisätty tieto henkilöstön ilmoitusvelvollisuudesta. Pidämme lisäystä tarpeellisena.

20.10.2025

s. 19 "Lasten tulee saada oppimiseensa henkilöstön ohjausta ja tukea." Esitämme muotoilua: "Lasten tulee saada päiväkodissa oppimiseensa varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen erityisopettajan ohjausta ja tukea." Perusteista tulisi vahvemmin ja läpi koko asiakirjan ilmetä päiväkotien varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatuksen opettajan vastuu pedagogisesta toiminnasta ja opettajan tehtävästä lapsiryhmissä.

Luku 5 Lapsen tuki

Luku 5. Lapsen tuki sisältää monia hyviä ja tarpeellisia täsmennyksiä, mutta ei vielä riittävästi. Oleellista lapsen tuessa varhaiskasvatuksessa ei ole ainoastaan tuen taso, vaan konkreettisen tukitoimet, joita lapsi saa. Varhaiskasvatuksen tuen lainsäädäntö toteutuu vaihtelevasti kunnissa ja kuntien sisälläkin. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tarkoituksena on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteuttamista. Luku 5 vaatii täsmällisempiä kirjauksia, jotta lasten yhdenvertaisuus ja oikeus tarvitsemaansa tukeen toteutuu jokaisessa päiväkodissa.

Tuen on kohdistuttava siihen lapsiryhmään, jossa tukea tarvitseva lapsi on

Tuen taso (yleinen, tehostettu ja erityinen) ovat merkityksellisiä siitä näkökulmasta, että varhaiskasvatuslain 35 §:ssä säädetään, että tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevat lapset on otettava huomioon joko henkilöstöä lisäämällä tai lapsimäärää vähentämällä. Inklusiota kuvataan varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa muun muassa seuraavalla tavalla: "Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria kehitetään inklusion periaatteiden mukaisesti, ja se liittyy kokonaisvaltaisesti pedagogisen toiminnan toteuttamiseen. Inklusiivinen toimintakulttuuri edistää lasten osallisuutta ja oppimista ja vastaa kaikkien lasten erilaisiin tarpeisiin. Jokaisella lapsella on oikeus kuulua ryhmään, osallistua yhteiseen toimintaan sekä kasvaa omaan potentiaaliinsa vahvuuksien ja myönteisten oppimiskokemusten avulla yhdessä vertaistensa kanssa." Jos tarkastellaan inklusiota tukea tarvitsevan lapsen kohdalla, on aivan välttämätöntä, että lapsen tarvitsema ja lapselle kohdistettu tuki osoitetaan juuri kyseisen lapsen ryhmään. Siksi onkin erittäin perusteltua, että varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa sivulla 57 tämä todetaan aiempaa selkeämmin näin: "Mikäli ryhmässä yhdellä tai useammalla lapsella on tehostetun tai erityisen tuen tarve, tulee tämä ottaa huomioon lasten tai henkilöstön määrässä, jollei ryhmässä työskentele avustaja näiden lasten tukipalveluna." Lapsi voi yhtä aikaa tarvita sekä pienempää ryhmää että avustajaa. Inklusioperiaatteen mukaisesti tukea tarvitsevan lapsen tuen on kohdennuttava kyseisen lapsen lapsiryhmään. Vain siten voidaan vaikuttaa siihen, että edellä kuvattu inklusio voi käytännössä toteutua.

20.10.2025

Yleinen, tehostettu ja erityinen tuki – erot selvennettävä ja lainsäätäjän tarkoitus tuotava selvemmin esiin

Varhaiskasvatuksessa työskentelevien keskuudessa on paikoin epäselvää, milloin lapsella on oikeus saada yleistä, tehostettua tai erityistä tukea. Lapsen tuki vaihtelee valtavasti myös kuntien välillä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa tulee täsmällisemmin määrätä yleisen, tehostetun ja erityisen tuen eroista ja sisällöistä.

Yleinen tuki

Säännöskohtaisissa perusteluissa (HE 148/2021 vp) on lakia säädettäessä todettu, että yleinen tuki kattaa kaikki varhaiskasvatuslain soveltamisalan piirissä olevat lapset eli kaikki varhaiskasvatuksessa olevat lapset ovat oikeutettuja yleiseen tukeen. Yleinen tuki muodostuu yksittäisistä tukimuodoista, joka tarkoittaa sitä, että yleinen tuki muodostuu yksittäisistä pedagogisista ratkaisuista ja on pääsääntöisesti lyhytkestoista. Tukea toteutetaan pääsääntöisesti lapsen omassa ryhmässä, osana varhaiskasvatuksen perustoimintaa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden kuvaus yleisestä tuesta on selkeytettävä lainsäätäjän tarkoittaman mukaiseksi. Tästä syystä OAJ esittää, että yleisestä tuesta kirjataan seuraavasti:

Kaikki varhaiskasvatuksessa olevat lapset ovat yleisen tuen piirissä ja saavat yleisessä tuessa yksilöllisesti tarvitsemaansa tukea. Yleinen tuki muodostuu yksittäisistä pedagogisista ratkaisuista ja on pääsääntöisesti lyhytkestoista. Tukea toteutetaan pääsääntöisesti lapsen omassa ryhmässä, osana varhaiskasvatuksen perustoimintaa. Yleisestä tuesta ei tehdä hallintopäätöstä.

Tehostettu tuki

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 41/2021 vp) katsonut, että tehostettu tuki eroaa olennaisesti osana varhaiskasvatuksen perustoimintaa annettavasta 15 a §:n 1 momentissa tarkoitetusta yleisestä tuesta, joka perusteluiden mukaan (s. 31) kattaa kaikki varhaiskasvatuslain soveltamisalan piirissä olevat lapset. Yleinen tuki koostuu lainsäätäjän mukaan yksittäisistä pedagogisista ratkaisuista, kun tehostettu tuki muodostuu säännöllisistä ja samanaikaisesti toteutettavista useista tuen muodoista.

Tehostetusta tuesta on tehtävä hallintopäätös viipymättä. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan todennut, että ”päätöksessä on yksilöitävä tuen toteuttaminen. Perustuslakivaliokunnan mielestä viivytyksettömän päätöksenteon korostamista ja tuen toteuttamisen yksilöintiä voidaan pitää perusteltuna, koska kyse on lapsen erityistä tukea koskevan oikeuden toteuttamisesta.” Näiden on tullava selkeästi ilmi myös varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa.

20.10.2025

Tästä syystä OAJ esittää, että tehostetusta tuesta määrätään varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa uudella sanoituksella seuraavasti:

Jos lapsi tarvitsee tukea säännöllisesti ja samanaikaisesti useita tuen muotoja (15 a § 2 mom., 15 b § 1 mom., 15 c §), lapselle tulee tehdä tehostetusta tuesta hallintopäätös (15 e §) tuen tarpeen arvioinnin (15 d §) mukaisesti. Säännöllisyys ja tuen muodot on yksilöitävä eli kuvattava täsmällisesti hallintopäätöksessä.

Tukea annetaan lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Tukea tehostetaan siten, että tuen toteuttamistapoja lisätään tai niiden intensiteettiä kasvatetaan. Tuen muotoja ovat pedagogiset, rakenteelliset ja hoidolliset toimenpiteet. Tukipalveluja ovat erityisopettajan antama opetus ja varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustamispalvelut ja apuvälineet. Lapsen mahdollista myöhempää diagnoosia tai kuntoutuksen aloittamista ei voida käyttää tuen saamisen ehtona.

Erityinen tuki

Lapsella on oikeus saada erityistä tukea, jos säännöllisistä ja samanaikaisesti toteutettavista useista tuen muodoista koostuva tuki ei riitä tai jos lapsi tarvitsee tukea vammasta, sairaudesta, kehityksen viivästymisestä tai muusta, merkittävästi hänen toimintakykyään alentavasta oppimisen tai kehityksen tuen tarpeesta johtuen. Erityisen tuen on ajateltu olevan vahvinta tukea, mitä varhaiskasvatuksessa lapselle annetaan. Tarve perustuu lapsen tuen tarpeen arviointiin. Lapsen tuen tarpeen vaatiessa tuki tulee aloittaa suoraan erityisen tuen tasolla.

Varhaiskasvatuslaissa säädetään, että erityinen tuki muodostuu useista tuen muodoista ja tukipalveluista, ja on jatkuvaa ja kokoaikaista. Sivistysvaliokunta on lakia säädettäessä mietinnössään (SiVM 14/2021 vp) todennut, että erityisen tuen jatkuvuus ja kokoaikaisuus tarkoittavat sitä, että lapsi saa hänelle erityisenä tukena määrättyä tuen muotoa ja tukipalvelua jokaisena varhaiskasvatuspäivänä koko päivän ajan. Tämä tulee selkeästi kirjata myös varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Tästä syystä OAJ esittää, että erityisestä tuesta määrätään varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa uudella sanoituksella seuraavasti:

Varhaiskasvatuksessa lapselle on annettava tukea yksilöllisesti suunniteltuna erityisenä tukena, kun säännöllisistä ja samanaikaisesti toteutettavista useista tuen muodoista koostuva tuki ei riitä tai jos lapsi tarvitsee tukea vammasta, sairaudesta, kehityksen viivästymisestä tai muusta, merkittävästi hänen toimintakykyään alentavasta oppimisen tai kehityksen tuen tarpeesta johtuen. Erityinen tuki on vahvin varhaiskasvatuksessa annettavan tuen taso. Lapsen tuen tarpeen vaatiessa tuki voidaan aloittaa suoraan erityisen tuen tasolla.

Erityinen tuki muodostuu useista tuen muodoista (15 b § 1 mom.) ja tukipalveluista (15 c §), ja on jatkuvaa ja kokoaikaista (15 a § 3 mom.). Tuen muotoja ovat

20.10.2025

pedagogiset, rakenteelliset ja hoidolliset toimenpiteet. Tukipalveluja ovat erityisopettajan antama opetus ja varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustamispalvelut ja apuvälineet. Erityisen tuen jatkuvuus ja kokoaikaisuus tarkoittavat sitä, että lapsi saa hänelle erityisenä tukena määrättyä tuen muotoa ja tukipalvelua jokaisena varhaiskasvatuspäivänä koko päivän ajan (SiVM 14/2021 vp).

Lapsella on oikeus saada erityistä tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Erityisestä tuesta tehdään hallintopäätös viipymättä. Tuen jatkuvuus ja kokoaikaisuus sekä tuen muodot on yksilöitävä eli kuvattava täsmällisesti hallintopäätöksessä.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tuen asiakirjana

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on tukea tarvitsevan lapsen tuen asiakirja. Suunnitelmaan on kirjattava lapsen 15 b §:ssä tarkoitetun tuen tarve, tuen muodot, tukipalvelut ja niiden toteuttaminen sekä tuen vaikuttavuuden arviointi.

OAJ esittää, että muutetaan kappaleen 5.5 (s. 59) kirjausta seuraavasti:

Lapsen tarvitsema tuki eli tuen taso, muodot **(15 b § 1 mom.)**, **tukipalvelut (15 c §)** ja niiden toteuttaminen sekä niihin liittyvät vastuut ja työnjako kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Sen laadinnasta ja arvioinnista vastaa varhaiskasvatuksen opettajaksi kelpoinen henkilö ja/tai **varhaiskasvatuksen erityisopettajaksi kelpoinen henkilö** yhteistyössä muun henkilöstön ja lapsen huoltajan kanssa. **Opettaja ja/tai erityisopettaja käy keskustelun huoltajien kanssa ja kirjaa tavoitteet lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi.**

Lisäksi OAJ esittää, että muutetaan kappaleen 5.5 (s. 60) kirjausta seuraavasti:

Ennen tehostetun tai erityisen tuen aloittamista lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan mahdollisten aiemmin toteutettujen tuen muotojen **(15 b § 1 mom.)**, **tukipalvelujen (15 c §)** ja niiden vaikuttavuuden arviointi. Arviointi sisältää perustelut siitä, millaisista tuen muodoista **(15 b § 1 mom.) ja tukipalveluista (15 c §)** lapsi hyötyy ja mitkä parhaiten toteuttavat yksilöllisesti lapsen etua.

Tuen lainsäädännön esitoissa (HE 148/2021 vp) todetaan, että 15 e §:n päätös tuesta ja tukipalveluista tehdään lain 15 d §:n mukaisen tuen tarpeen arvioinnin perusteella. Arviointi kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Tästä syystä OAJ esittää, että kappaleen 5.5 (s. 60) kirjaus muutetaan vahvemerkiksi seuraavasti:

Hallinnollinen päätös (15 e §) annettavasta tehostetusta (15 a § 2 mom.) tai erityisestä (15 a § 3 mom.) tuesta tai tukipalveluista (15 c §) tehdään lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjatun tuen tarpeen arvioinnin (15 d §) perusteella.

Samoin on muutettava vahvempi kirjaus kappaleen 5.6 alkuun seuraavasti:

20.10.2025

Lapselle annettavasta tehostetusta tai erityisestä tuesta tai tukipalveluista on varhaiskasvatuksen järjestäjän tehtävä viipymättä hallintopäätös (15 e §). Hallintopäätös (15 e §) annettavasta tehostetusta (15 a § 2 mom.) tai erityisestä (15 a § 3 mom.) tuesta tai tukipalveluista (15 c §) tehdään lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjatun tuen tarpeen arvioinnin (15 d §) perusteella. Hallintopäätösmenettelyssä noudatetaan hallintolakia. Ennen päätöksen tekemistä varhaiskasvatuksen järjestäjän on kuultava lapsen huoltajaa tai muuta laillista edustajaa. Myös huoltaja voi hakea tehostettua tai erityistä tukea lapselle. Hallintopäätöksen tekee varhaiskasvatuksen järjestämisvastuussa oleva kunta, ja päätös on toistaiseksi voimassa. Huoltaja voi tehdä päätöksestä oikaisuvaatimuksen. Päätökseen on liitettävä ohje oikaisuvaatimuksen tekemiseen. Päätös on aina perusteltava. Hallintopäätös muutetaan tai kumotaan, mikäli lapsen tuen tarve muuttuu.

Luku 7 Arviointi ja kehittäminen varhaiskasvatuksessa

s. 67 Tavoitteelliseen ja suunnitelmalliseen itsearviointiin on lisätty aiemmin keskeisenä arvioinnin kohteena määritetyn lapsen tuen toteutumisen lisäksi uutena lapsen kielen kehityksen edistäminen. On tärkeää, että myös kielellisen kehityksen tukemiseen liittyviä tekijöitä arvioidaan ja kehitetään. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea lapsen yksilöllistä kielellisten taitojen, valmiuksien ja kielellisten identiteettien kehittymistä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa tulee velvoittaa varhaiskasvatuksen järjestäjää suunnittelemaan, kuinka se huolehtii tämän lähtökohtien toteutumisesta ja varmistaa, että päiväkodeissa varhaiskasvatuksen opettajilla, erityisopettajilla sekä päiväkodin johtajilla on varhaiskasvatuksen opetuskielen erinomainen suullinen ja kirjallinen kielitaito.

Muita perusteluonnoksesta

Päivitettyjen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden voimaantuloon on tärkeää varata riittävästi aikaa, jotta varhaiskasvatuksen järjestäjillä on aikaa suunnitella ja päättää, millä tavalla paikallista suunnittelua jatkossa tehdään. Opetushallituksen verkkosivujen mukaan päivitetty perusteet otetaan varhaiskasvatuksessa käyttöön 1.1.2026. Tällainen aikataulu ei anna varhaiskasvatuksen järjestäjälle riittävää valmistelu-aikaa eikä mahdollisuutta vuoropuheluun päiväkodin johtajien ja opettajien näkemysten selvittämiseksi. Lisäksi tarvitaan koulutusta ja tukimateriaalia sekä aikaa näihin perehtymiseen. Tästä syystä päivitetty perusteet tulisi ottaa käyttöön vasta 1.8.2026.

20.10.2025

Tiivistelmä lausunnonantajan keskeisestä sisällöstä

- Lukuun 1 laaditut päivitykset ja tarkennukset ovat tarpeellisia ja pääsääntöisesti selkeitä. Luvussa 1.3 tulee selkeästi määrätä, että varhaiskasvatuksen opettajaksi kelpoinen henkilö käy keskustelun lasten huoltajan kanssa ja kirjaa tavoitteet lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi.
- Pidämme hyvänä, että perusteissa on vahvistettu varhaiskasvatuksen pedagogista painotusta. Perusteista tulisi myös vahvemmin ilmetä päiväkotien varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatuksen opettajan vastuu pedagogisesta toiminnasta ja opettajien tehtävästä lapsiryhmissä.
- Lukuun 5 on tehty tarpeellisia täsmennyksiä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tehtävä on valtakunnallisesti määrätä, miten varhaiskasvatusta tulee toteuttaa. Varhaiskasvatustien mukaisen tuen toteuttaminen vaihtelee suuresti kuntien välillä ja asettaa siten lapset eriarvoiseen asemaan. Tästä syystä OAJ esittää täsmällisempiä kirjauksia varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin yleisen, tehostetun ja erityisen tuen osalta.
- Päivitettyjen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden voimaantuloon on tärkeä varata riittävästi aikaa. Esitämme, että ne otetaan käyttöön 1.8.2026.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Nina Lahtinen
koulutuspolitiikan johtaja

Minttu Ilveskivi
erityisasiantuntija